

INFLUENȚA CONTEXTULUI PANDEMIC ASUPRA CONDIȚIILOR DE ÎNVĂȚARE ÎN CICLUL GIMNAZIAL

OPREA Oana Miruna, Școala Gimnazială Oniceni,
Suceava, România

Rezumat. *În această lucrare am analizat o serie de aspecte generale cu privire la situația e criză cu care s-a confruntat școala românească, criză datorată pandemiei. Am pus accentul pe: trecerea de la învățământul tradițional la învățământul online, problemele generale care au devenit mai evidente în context pandemic și de modalitatea în care această problemă a învățământului online a afectat toți actorii sociali implicați în procesul educațional. Consider că fiecare dintre noi ar trebui să contribuie activ la formarea tinerelor generații, fie că vorbim despre educație formală, informală sau non-formală, pentru că, doar astfel vom reuși să le formăm tinerilor competențe pentru viață.*

Cuvinte-cheie: *condiții de învățare, context pandemic, succes școlar.*

Abstract. *In this paper we analyzed a series of general aspects regarding the situation of the crisis faced by the Romanian school, crisis due to the pandemic. We focused on: the transition from traditional education to online education, the general problems that have become more evident in the pandemic context and the way in which this problem of online education has affected all the social actors involved in the educational process. Consider that each of us should actively contribute to the formation of the young generations, whether we are talking about formal, informal or non-formal education, because only in this way will we be able to train young people with skills for life.*

Keywords: *learning conditions, pandemic context, school success.*

Calitatea învățământului românesc este pusă sub semnul îndoielii, odată cu trecerea de la învățământul clasic la învățământul online. România a suferit o serie de schimbări majore în ceea ce privește învățământul și aceasta se datorează multiplilor factori care, de mai multă vreme, au fost ignorați: asigurarea resurselor necesare de igienă, a artefactelor specifice, a comunicării eficiente, a accesibilității la resursa materială de care au parte școlile sau universitățile occidentale.

Perioada de pandemie a fost cel mai mare exercițiu sociologic din toate timpurile, dar a fost și o provocare, mai ales în România, când sistemul de învățământ a trecut în online. Epidemia cauzată de virusul SARS-CoV-2 a debutat în data de 26 februarie 2020, iar trei săptămâni mai târziu a fost instituită starea de urgență, care a presupus măsuri de carantină, restricții privind transporturile, închiderea școlilor până la finalizarea anului școlar, cu obligația ca elevii să desfășoare orele în regim online [5, 2020]. În data de 14 septembrie urmau să se redeschidă școlile pentru majoritatea elevilor, după aproximativ 6 luni; însă, lipsa unei infrastructuri, a unor reglementări clare și a unei pregătiri a

determinat desfășurarea orelor în mod superficial [5, 2020]. Desigur că această perioadă a luat prin surprindere cadrele didactice, atât din mediul rural cât și din mediul urban.

Școala online

Utilizarea platformelor puse la dispoziție pentru susținerea cursurilor au fost o provocare atât pentru cadrele didactice cât și pentru elevi, datorită faptului că multe persoane nu dețineau un telefon, o tabletă, un calculator sau internet pentru a participa la orele online. Pe de altă parte, soluțiile puse la dispoziție de minister au venit oarecum târziu, în condițiile în care, deja trecuse o perioadă destul de îndelungată, iar o serie de cursuri au fost deja desfășurate în regim online. Adaptarea la sistemul online a presupus eforturi atât pentru elevi cât și pentru profesori, părinți și alți actori sociali, datorită faptului că metodele cunoscute de predare-învățare au trebuit adaptate; ca urmare, „instituții guvernamentale, școli, ONG-uri și companii private, profesioniști ai educației și din zona tech s-au trezit la o masă rotundă a dezbaterilor (de cele mai multe ori online, la distanță) pentru a găsi soluții, punând la dispoziție expertiză, idei, portaluri, instrumente și platforme de e-learning. Deși, trebuie spus că nu întotdeauna viteza și calitatea sunt garanți ai unui proces de calitate, putem totuși vorbi aici în primul rând ca despre un context prielnic pentru reflecție și adaptare permanentă” [1, 2020].

Rețeaua școlară actuală este caracterizată prin clase supraaglomerate de 30-40 de elevi, iar „analfabetismul funcțional situează România pe penultimul loc în Uniunea Europeană, deoarece 42% dintre elevii români de 15 ani nu reușesc să-și folosească informațiile dobândite la școală pentru a-și rezolva problemele cotidiene” [5, 2020].

Condiții de învățare în perioada pandemiei

A vorbi despre succes școlar în perioada pandemiei este provocator. Dată fiind lipsa tehnologiilor, a unor condiții propice de învățare, a izolării etc. în această perioadă, elevii au fost puși în situații stresante, aspect care a reieșit și din calificativele obținute la sfârșitul anului școlar precedent. Am precizat anterior faptul că această stare a afectat în egală măsură toate părțile implicate în procesul educațional, motiv pentru care în această secțiune a lucrării voi pune accentul pe modul în care s-au făcut eforturi pentru asigurarea unor condiții optime de învățare pentru asigurarea succesului școlar.

În contextul stării de urgență s-a „suspendat” procesul educațional care, până atunci, se realiza în instituțiile de învățământ, în mod tradițional, acest fiind înlocuit cu învățământul online/la distanță în cadrul căruia să se asigure „continuarea procesului educațional în condiții de carantină prin intermediul Diverselor instrumente de comunicare la distanță” [4, 2020]. Desigur că, atunci când vorbim despre educație online, trebuie să avem în vedere tehnologiile de comunicare, acestea jucând un rol crucial în relația profesor-elev etc. Platformele puse la dispoziție de către au contribuit la păstrarea legăturii cu elevii, aceștia adaptându-se la noile condiții. În ceea ce privește lipsa practicii cadrelor didactice de a susține activitatea didactică prin intermediul platformelor, subliniem faptul că

fiecare profesor a trebuit să-și adapteze stilul de predare, de evaluare etc. ținând mereu cont de planificările anuale, de programă etc. Totuși, au existat o serie de probleme pe care le-au întâmpinat toate școlile:

- Lipsa pregătirii cadrelor didactice în ceea ce privește competențele digitale;
- Elevii s-au adaptat greu la procesul de învățare online;
- Lipsa dispozitivelor TIC și internetului;
- Numărul mare de ore petrecut online și dificultatea de a realiza toate temele;
- Lipsa susținerii efortului de învățare independentă [4, 2020.]

Totodată, este important de precizat faptul că la aceste probleme s-au adăugat și cele care privesc abandonul școlar. În această perioadă riscul abandonului a crescut - 15,3% în 2019, 22,4% în mediul rural (Eurostat, indicator [edat_lfse_30]) aspect datorat faptului că mulți dintre ei „au rămas singuri acasă, care în lipsa monitorizării, motivării, încurajării și ghidării din partea părinților sau reprezentanților legali ai acestora, s-au confruntat cu un risc sporit cu referire la neșcolarizare, abandon școlar și absenteism, având nevoie de mai multă atenție decât înainte” [2, 2020]. Mai mult ca niciodată, elevii au avut nevoie de suportul părinților în realizarea temelor, mai ales atunci când vorbim despre clasele I-IV, dar un rol important l-a jucat și psihologul școlii.

În ceea ce privește reducerea abandonului școlar, se consideră că „Succesul acestor măsuri este condiționat de formarea cadrelor didactice astfel încât să înțeleagă rolul școlii în furnizarea de oportunități educaționale, în special grupurilor dezavantajate și care sunt activitățile pe care le pot derula [...] Abandonul școlar rezultă din situațiile în care elevii se deconectează de școală [...] deconectarea e importantă în contextul în care multe dintre competențe se achiziționează cumulativ, prin urmare absenteismul pentru o perioadă îndelungată de timp face dificilă recuperarea materiei” [3, 2020]. O mai multă implicare a tuturor factorilor implicați în educație ar contribui la reducerea acestei rate a abandonului școlar. Totuși trebuie să ținem cont și de condițiile socio-economice ale țării noastre datorită faptului că abandonul școlar nu se datorează doar unui singur factor, cum ar fi sistemul de educație, ci aici este vorba despre: nivelul de sărăcie (32,5% din populație se află în risc de sărăcie sau excluziune socială, 37,9% dintre copiii sub 16 ani sunt expuși riscului de excluziune socială) (Eurostat [ilc_peps01]), nivelul salariilor, supraaglomerarea, sărăcia monetară etc.

În ceea ce privește utilizarea noilor tehnologii de comunicare în perioada pandemiei, experți de la Universitatea din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara și Institutul de Științe ale Educației au realizat o cercetare la care au participat 6000 de cadre didactice: „Școala de acasă – o provocare nouă pentru elevi și o oportunitate pentru profesori”; cercetarea relevă „măsurile de sprijin necesare ce pot constitui baza de decizii la nivel local și din partea Ministerului Educației” [6].

Măsuri și propuneri pentru un act educațional calitativ

În această perioadă de pandemie mai mulți actori sociali au venit cu propuneri pentru a asigura continuarea procesului educațional. Desigur că, măsurile implementate precum catalogul online au fost eficiente, dar pe o perioadă scurtă de timp. Îmbunătățirea actului educațional cheamă la discuții toți actorii sociali implicați, elevi, părinți, instituții, etc. Dacă deficiențele actului educațional au fost observate de-a lungul perioadei de lock-down, este momentul ca aceste deficiențe să fie rezolvate, iar acest aspect nu implică doar formarea profesorilor: implică noi tehnologii, accesibilitate, o bună relație cu părinții și rudele elevilor etc. Toate aceste aspecte vor fi rezolvate în timp util dacă și numai dacă se vor aloca bani suficienți pentru o serie de nevoi de bază ale învățământului românesc.

Având în vedere o serie de lipsuri de bază care pun România pe unul din locurile fruntașe din lume, Guvernul ar trebui să vină cu măsuri optime pentru reducerea numărului de familii cu elevi care trăiesc la nivelul subzistenței. Așadar, măsurile și deciziile luate ar trebui luate în favoarea beneficiarilor direcți ai educației, dar și pentru profesori sau învățători.

Bibliografie

1. Botnariuc, P.; Cucuș, C.; Glava, C.; Iancu, D.; Ilie, M.; Istrate, O.; Labăr, A.V.; Pânișoară, I.O.; Ștefănescu, D.; Velea, S. Școala Online. Elemente pentru inovarea educației. Raport de cercetare evaluativă, Editura Universității din București, București, 2020.
2. Ciobanu, V. Impactul pandemiei „Covid-19” asupra sistemului educațional, Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, 9-10 octombrie 2020, available at: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/219-223_15.pdf.
3. Florian, B.; Țoc, S. Policy note: educația în timpul pandemiei. Răspunsuri la criza nesfârșită a sistemului educațional românesc, București, 2020.
4. Hadîrcă, M.; Iarovoi, R. Învățământul la distanță: concept, metodologie, probleme de implementare, Revista Univers Pedagogic, Volumul 3, nr. 67, 2020, pp. 107-112.
5. Săgeată R. Școala în pandemie. Provocări și incertitudini. Cazul României, Geopolitica Revista de Geografie Politică, Geopolitică și Geostrategie, 2020, pp.1-19.
6. Școala de acasă – o provocare nouă pentru elevi și o oportunitate pentru profesori available at: <https://unibuc.ro/scoala-de-acasa-o-provocare-noua-pentru-elevi-și-o-oportunitate-pentru-profesori/>